

„Amit az aszálymonitoring rendszerről tudni kell”

Területi vízgazdálkodási kérdések és megoldásuk

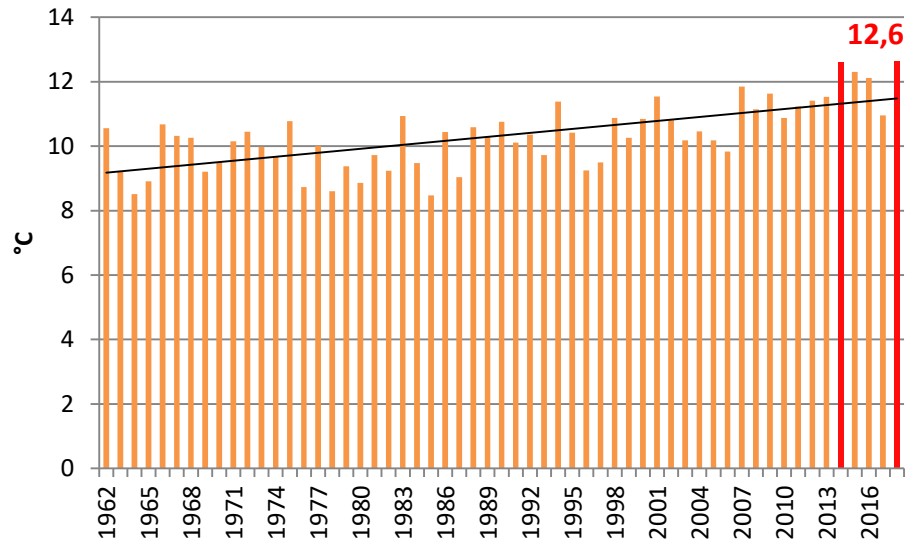

**Lucza Zoltán, osztályvezető
FETIVIZIG**

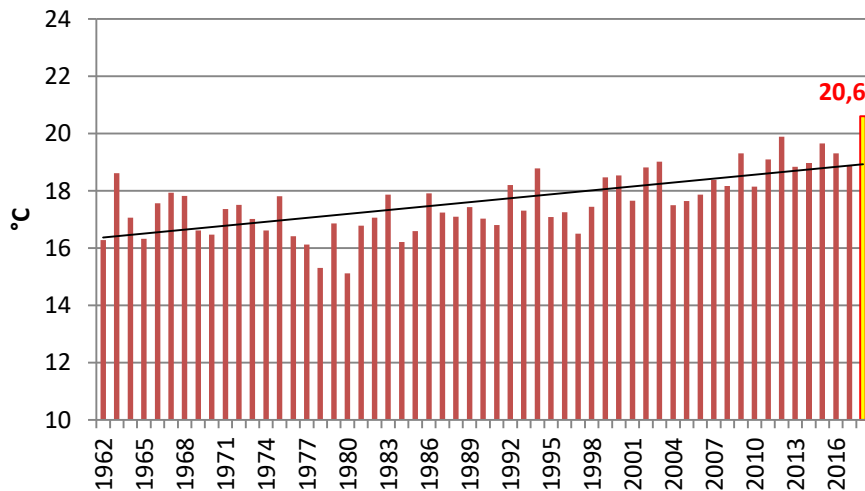
Hőmérséklet

- Az éves átlaghőmérsékletek egyértelmű növekedése
- Utóbbi 5 évben rendkívül magas évi átlaghőmérsékletek
- Az elmúlt 60 hidrológiai év adatai alapján a legmelegebb évek rangsora: **2018**, 2014, 2015, 2016 és 2007

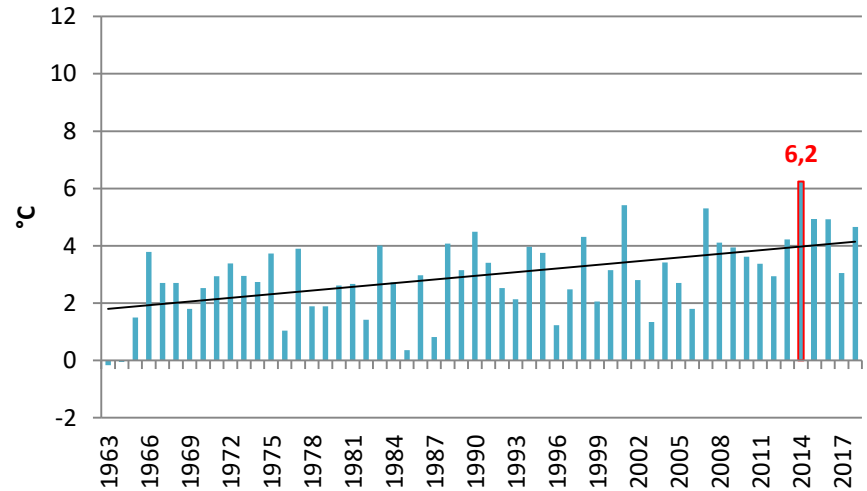
Hidrológiai évre vonatkozó területi átlaghőmérséklet

Tenyészeitőszakra vonatkozó területi átlaghőmérséklet

Téli félévre vonatkozó területi átlaghőmérséklet

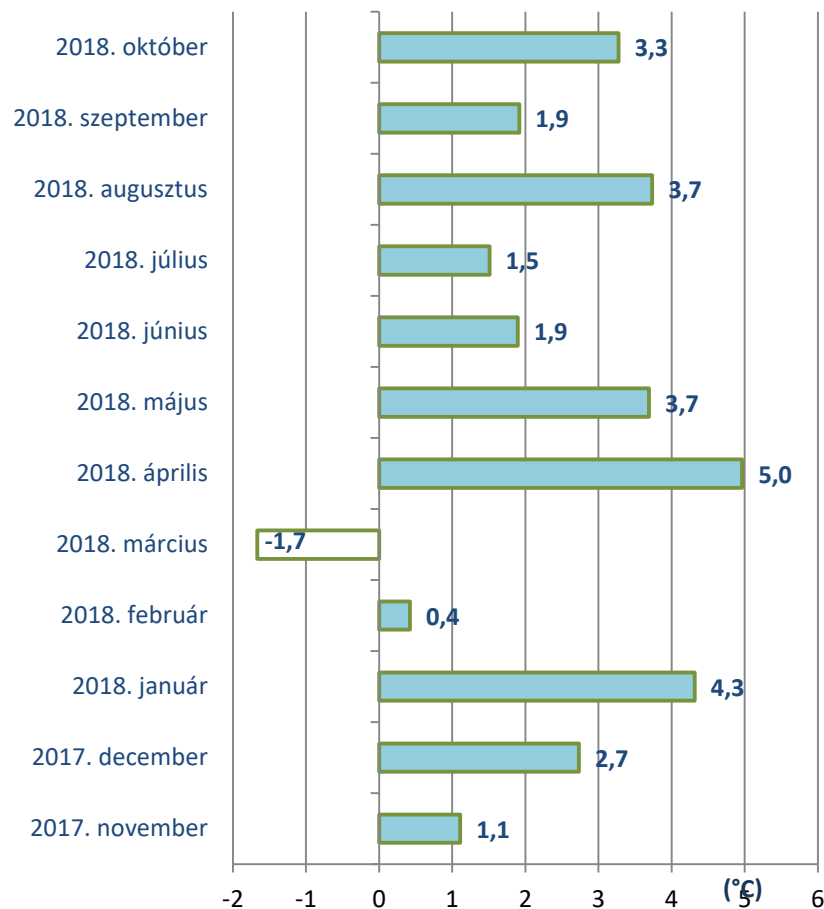
Hőmérséklet

Az év nagy részében az átlagtól jóval melegebb időjárást tapasztaltunk.

Áprilisban és májusban megdőlt a havi területi átlaghőmérséklet maximuma!

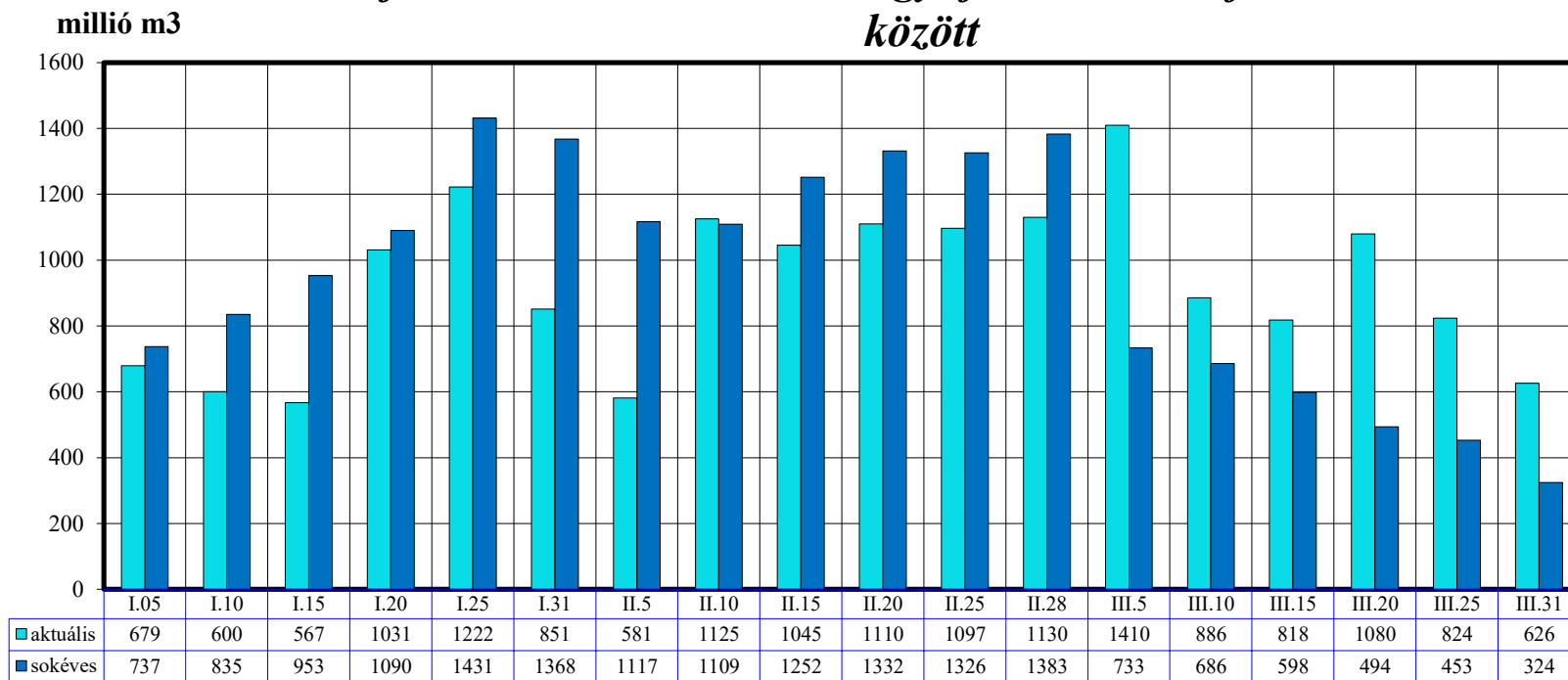
A március havi átlagtól alacsonyabb hőmérséklet kedvezett a hófelhalmozódásnak.

Havi átlagos léghőmérsékletek eltérése a sokévestől

Hó felhalmozódás

A hófelhalmozódás mértéke vízgyűjtőnkön 2018 január- március között

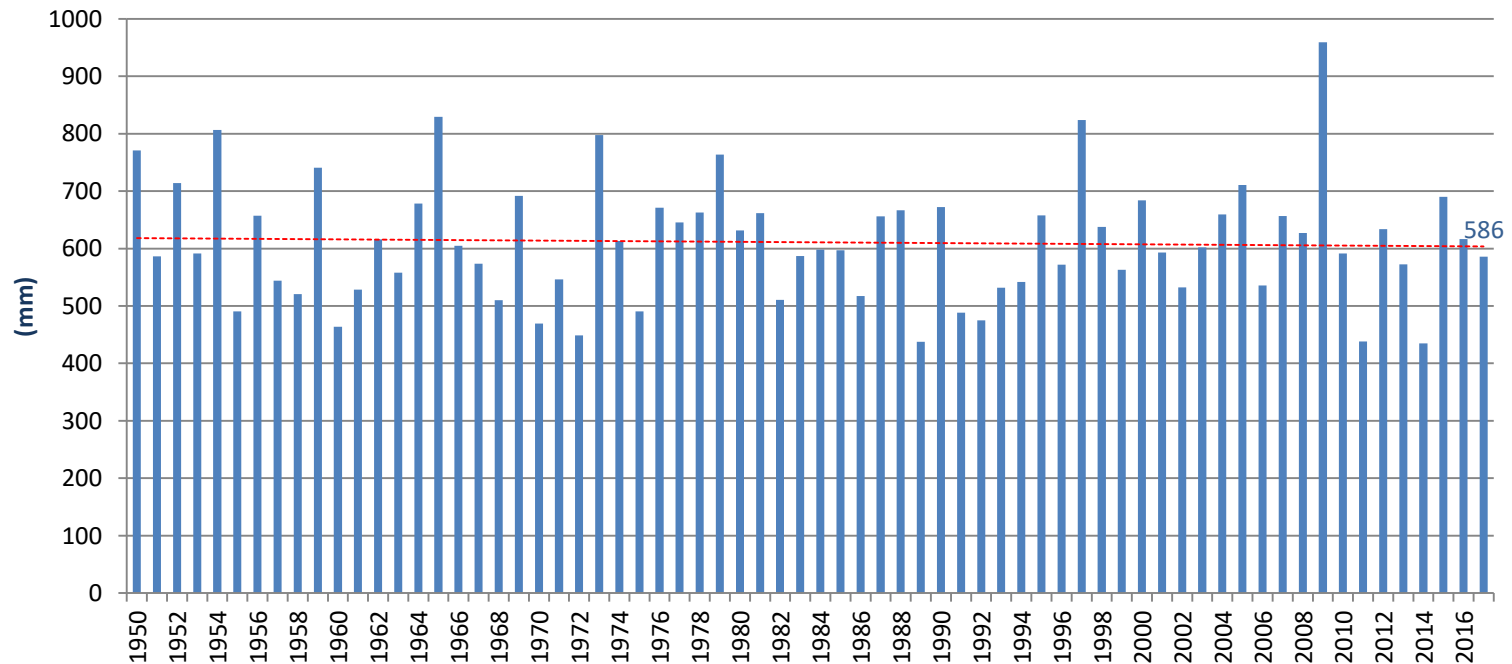
A vízgyűjtőn a hóvízkészlet márciusra érte el a maximumát, 2018. március 5-re a Tisza Bodrog-torkolat feletti vízgyűjtőjén lévő hóréteg víztartalma **1 milliárd 410 millió m³-re** halmozódott fel, ami **duplája** az erre az időszakra vonatkozó sokéves átlagnak.

Csapadékviszonyok

- Enyhén csökkenő tendencia
- A térbeli és időbeli változékonyság nő (hosszú száraz időszakok, rövid idő alatt lehulló nagy mennyiségű csapadék)
- 2018-as hidrológiai év átlagostól kissé szárazabb (25 mm-rel kevesebb csapadék hullott)

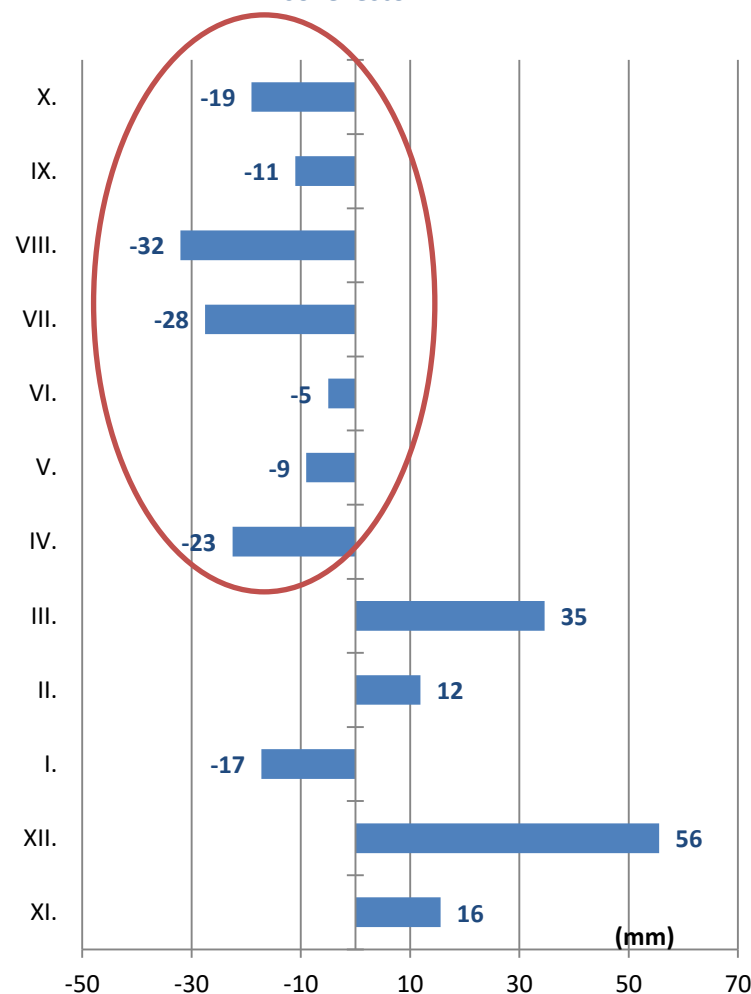
Éves csapadékösszeg a FETIVIZIG működési területén

2018. év csapadékviszonyai

- Szeszélyes időbeli eloszlás
- Csapadék nagy része néhány nap alatt hullik le a nyári időszakban (pl. június 12-én Tiszabecsen 60 mm csapadék hullott, sok területen 0 mm)
- Hosszú, több hetes száraz periódusok
- Tenyészydőszakban az átlagtól **100 mm-rel kevesebb csapadék** hullott
- 2018-as hidrológiai évben 586 mm (a sokéves 611 mm).

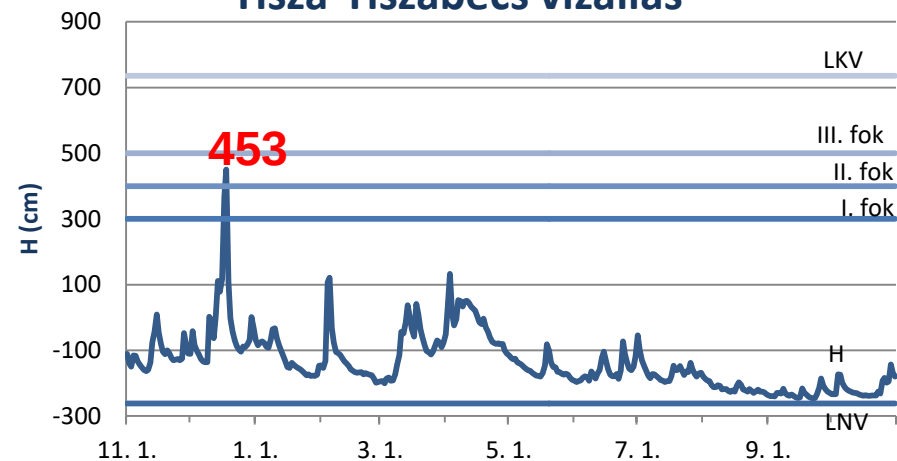
Havi átlagos csapadékmennyiség eltérése a sokévestől

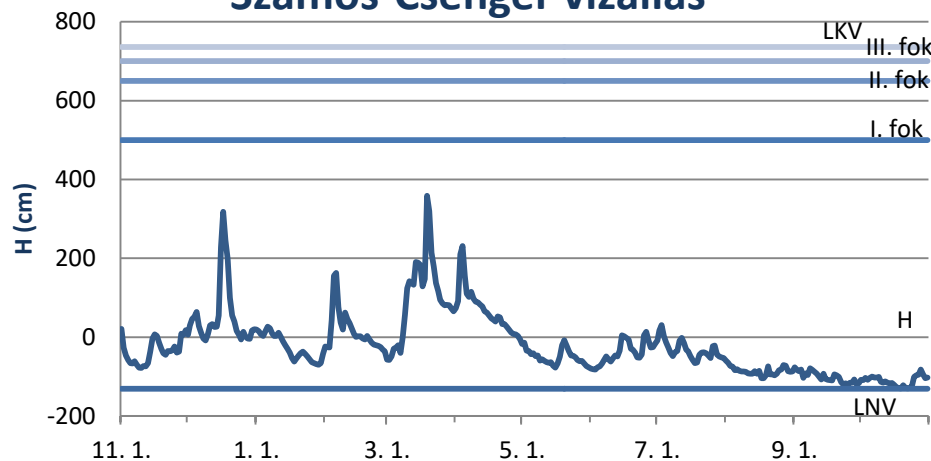
Decemberi árhullám: átlag 60 mm csapadék hullott 3 nap alatt, melyhez hóolvadás is társult, így Tiszabecsnél 453 cm-rel tetőzött, Garbolcnál 425 cm-rel.

Márciusban csapadékos időjárás miatt Krasznán árhullám, 20-án 565 cm-rel tetőzött a folyó.

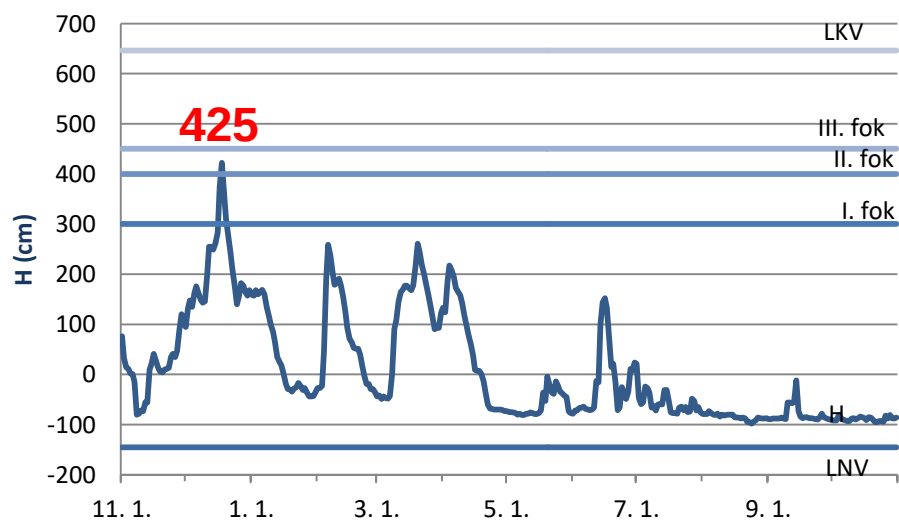
Tisza-Tiszabecs vízállás

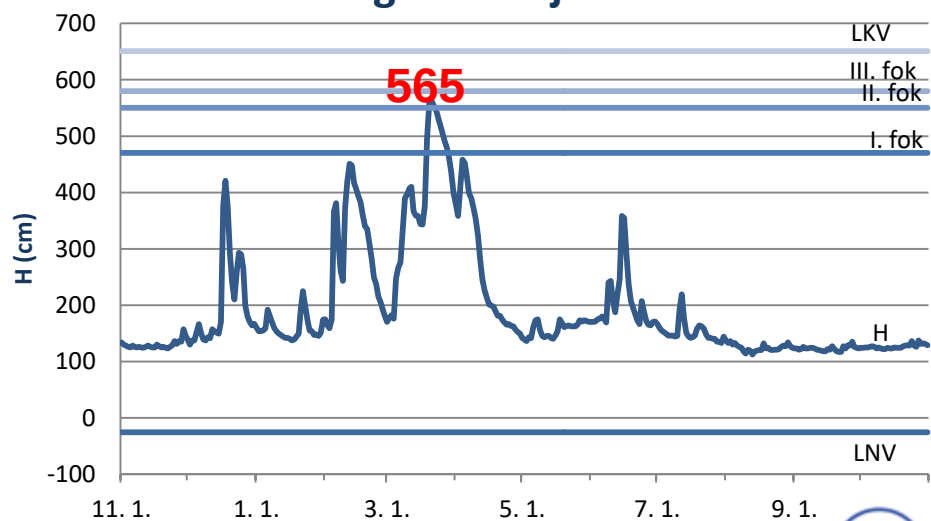
Szamos-Csenger vízállás

Túr-Garbolc vízállás

Kraszna-Ágerdőmajor vízállás

Kisvizek

Szamos:

- Csengernél október 18-án elérte a korábbi legkisebb vízszintet
- LKV : -131 cm
2015. szeptember 5-én,
2017. augusztus 19-én
majd 2018. október 18-án!
- Ezen a napon vízhozam-mérés
eredménye: 19,7 m³/s

Szamos-Csenger

Tisza: Tiszabecsnél október 18-án -240 cm (LKV: -262 cm), 39 m³/s

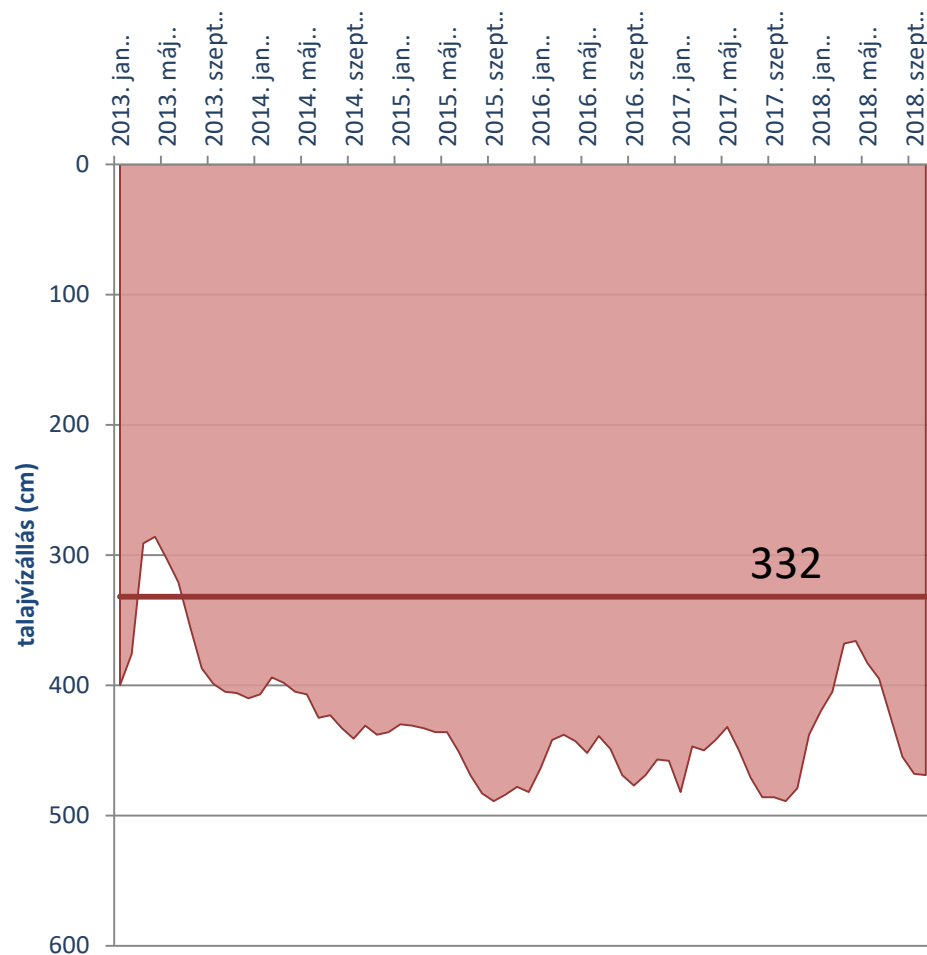
Túr: Garbolcnál október 25-én -95 cm (LKV: -145 cm), 0,4-0,5 m³/s

Kraszna: Ágerdőmajornál augusztus 13-án 112 cm (LKV: -26 cm), 0,6-0,7 m³/s

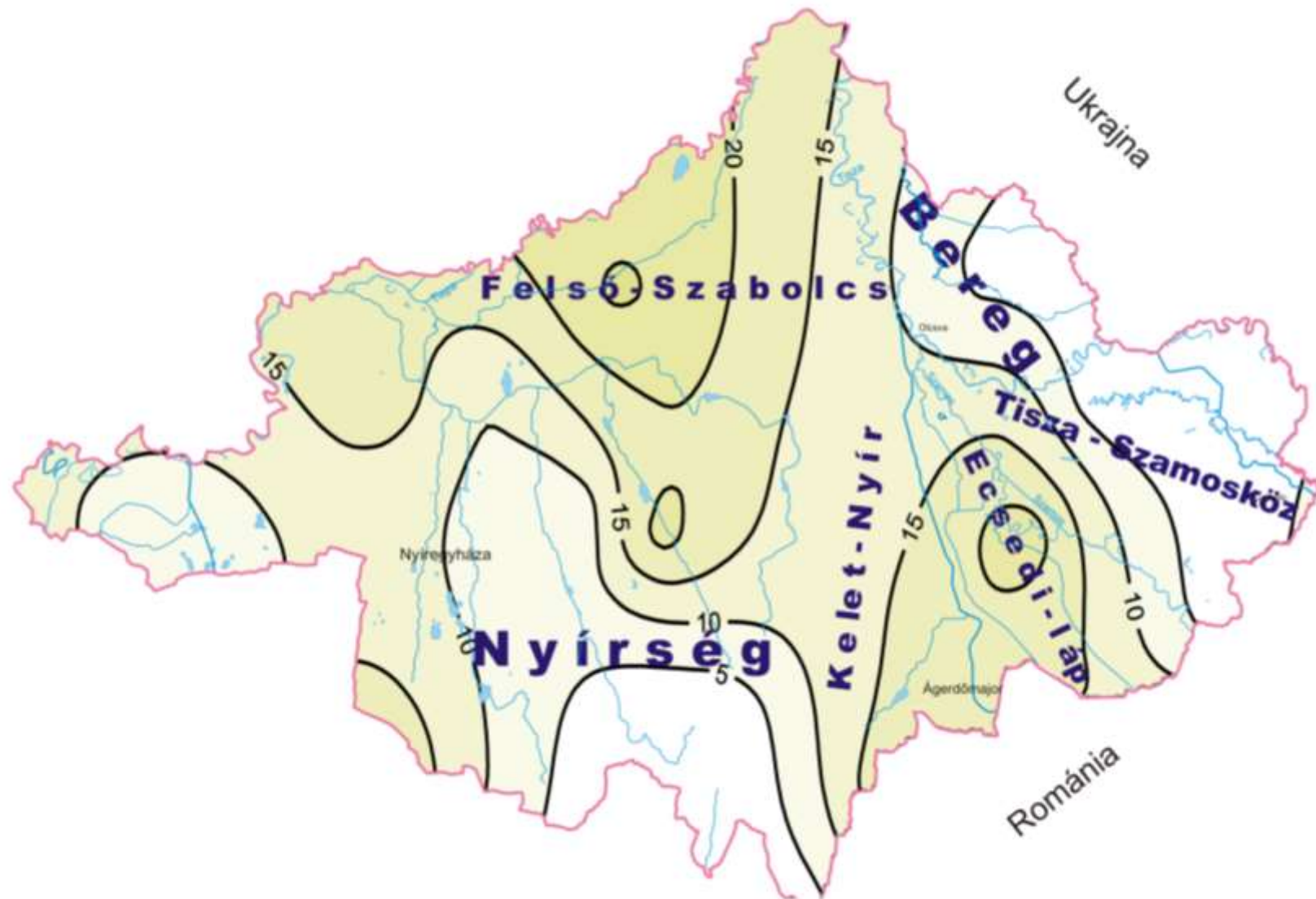

Talajvízállások alakulása a FETIVIZIG területén

- Az elmúlt 5 évben jelentősen csökkent a talajvízállás
- Legalacsonyabb 2015 nyara, majd 2017 nyara
- **Kritikus a Nyírség** (a kutak felénél LKV alatti vízállások)
- Jelenleg FETIVIZIG működési területén a talaj vízzel való telítettsége átlagosan 11 %
- Október hónap végére a vizsgált 41 talajkút közül 12 vízállása került az addigi legalacsonyabb vízszint alá:
Baktalórántháza, Nyírgyulaj, Kántorjánosi, Vaja, Nagykálló külső, Kállósemjén, Újfehértó, Balkány Csiffy, Búj, Nyírcsászári, Nyírkáta, Beregsurány.

Talajvíz telítettség alakulása szeptember végén

Operatív aszály- és vízhiánykezelő rendszer

- Egész országot lefedő rendszer, mely támogatja a területi vízkészlet-gazdálkodást
- A FETIVIZIG területén 6 db aszálymonitoring állomás (Császárszállás, Szakoly, Gemzse, Nyírvasvári, Kölcse, Tyukod)
- További állomások telepítése tervben van

Tyukod

Kölcse

- A FETIVIZIG területén 6 vízhiányvédelmi körzet: *Nyírségi, Beregi, Felsőszabolcsi, Tisza-Szamos közti, Szamos-Krasznaközi és Kraszna balparti*
- az aszályindex alapján elrendelhetők a **vízhiány, vagy aszály mértékének megfelelő riasztási fokozatok.**

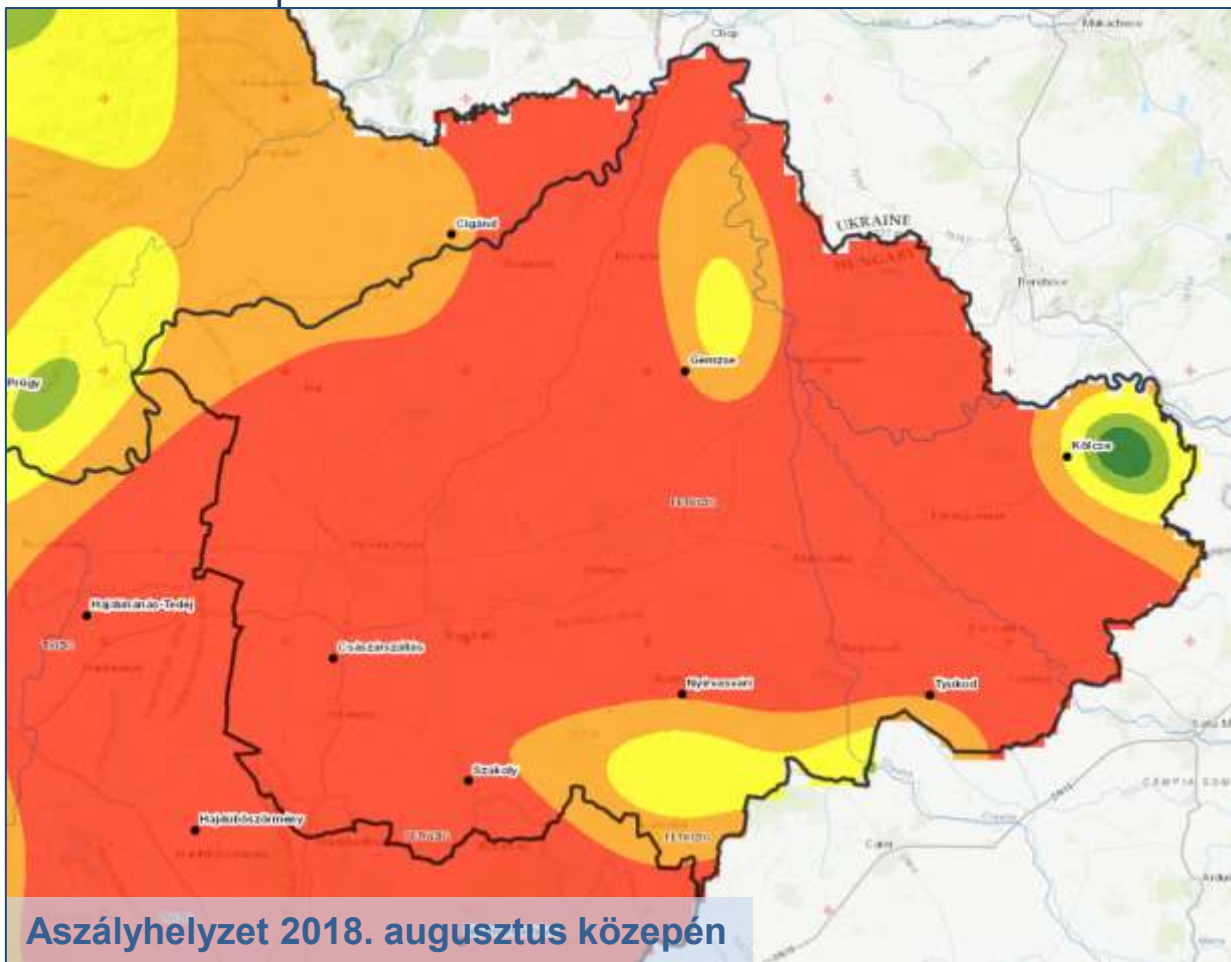

Aszály-helyzet

- Rendkívül meleg nyári félév
- Tenyészidőszakban az átlagtól **100 mm-rel kevesebb csapadék** hullott
- Hosszú, több hetes száraz periódusok

**RENDKÍVÜLI ASZÁLY
AUGUSZTUS ÉS SZEPTEMBER
HÓNAPBAN**

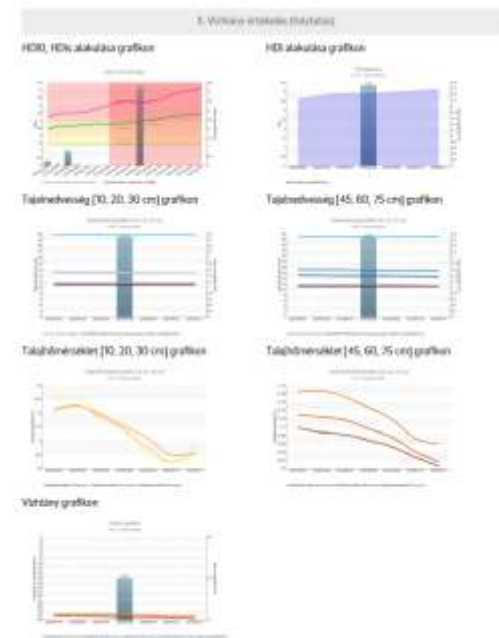
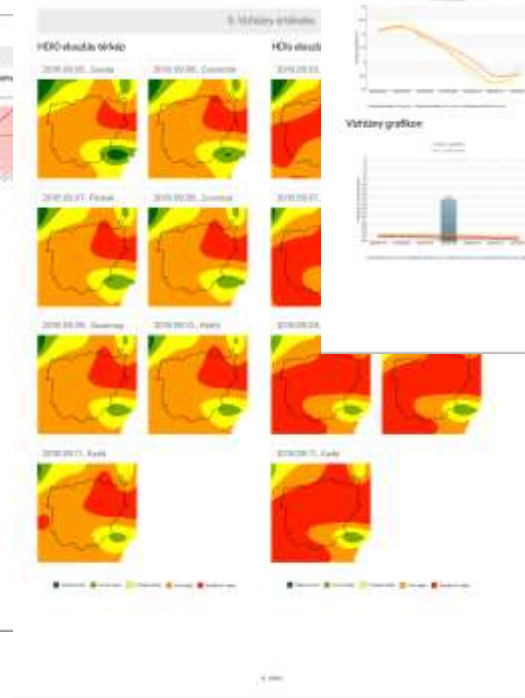
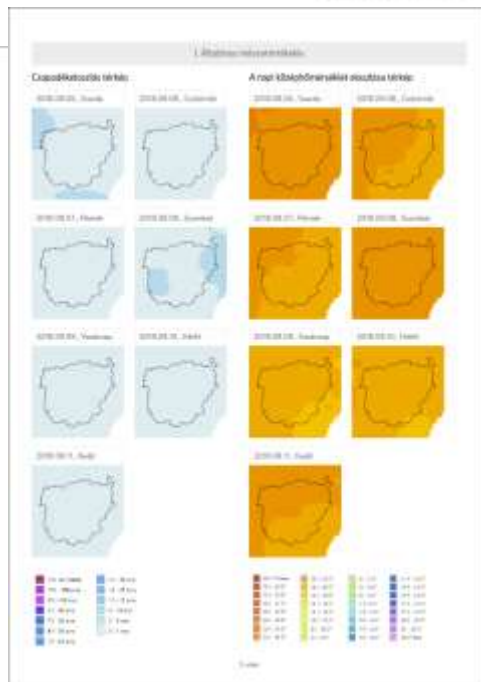

Aszályhelyzet 2018. augusztus közepén

Aszály-jelentés

- A jövőbeni aszály-előrejelző rendszer első lépéseként az idei évben aszály-jelentéseket készítettünk
- Heti rendszerességgel, tenyészidőszakban
- 6 napos előrejelzést tartalmaz

Aszályhelyzet - Lónyay főcsatorna

Aszályhelyzet – Rohodi tározó

Aszályhelyzet – Vajai tározó

**Vakondtúrás száraz
csatornában**

Védekezés –aszály ellen

A kárelhárítás érdekében tett beavatkozások

- Vízvisszatartást ideiglenes vagy állandó létesítményekkel a csatornákon

- Tározó feltöltések

Vízhiánnyal küzd a Vajai víztározó.

Üresen maradt a Rohodi és a Pazarnyi tározó.

- Felsőszabolcsi öblözet vízpótlása két ponton a Tiszából.

222
em³

9 millió m³

Aszály, vízszolgáltatás

Rétközi tó töltése

Rétközi tó vízpótlása

Gravitációsan tiszai árhullámból:

- 2017. december 18-19.: 2,25 millió m³,
- 2018. április 4-5.: 1,52 millió m³.

Szivattyútelepekkel:

- Belvízből: április 3-9. között, 372 ezer m³
- Tiszából: május 28-tól folyamatosan, eddig 5,23 millió m³

Rétközi vízpótló szivattyútelep

Újjáéledt a Rétközi-tó!

Vízpótló mű és napelem park

Aszály, vízszolgáltatás

Szamosból gravitációsan:

Még 2017. decemberében a Szamossályi tározóba 260 em³ víz került bevezetésre.

Leveleki-
tározó

Tunyogmatolcsi
Holt-Szamos

Idén belvízből feltöltöttük még

- Nyírségben a Nagyréti, Oláhréti, Harangodi és a Leveleki tározókat (nem sikerült a Rohodit, a Vajait és a Pazarnyit)
- Tunyogmatolcsi Holt-Szamos,
- Szamossályi tározót,
- Penyigei tározót
- Szamosmenti tározót részben

Előrejelzés – várható helyzet

- Következő 6 napban:
 - 2-5 mm csapadék a jövő hét közepén
 - Hőmérséklet szempontjából gyenge lehűlés
- Hosszú távú előrejelzés:
 - novemberben az átlagosnál melegebb és átlagosan csapadékos,
 - decemberben az átlagosnál melegebb és kissé szárazabb időjárás

Köszönöm a
figyelmet!

